

SENSORVEILEDNING SOS2500, VÅR 2020

Sensur av skriftlig hjemmeeksamen

I emnebeskrivelsen til SOS2500 er eksamensordningen beskrevet, se lenke:

<https://www.uio.no/studier/emner/sv/iss/SOS2500/>

Spesielle forhold ved gjennomføring av undervisning og eksamen våren 2020 grunnet korona-situasjonen

Undervisning

Campus ble av smittehensyn stengt 12. mars. Studentene har etter dette og fram til semesterslutt vært henvist til å studere hjemmefra.

Digital undervisning på emnet ble tilgjengelig fra 12. mars. Det digitale undervisningstilbudet har bestått av podcast/PowerPoint og videooverførte forelesninger (Zoom). Studentene har fra samme uke hatt tilbud om digital seminarundervisning organisert gjennom Canvas. Studentene har i tillegg vært oppfordret til å arrangere kollokviemøter på tilgjengelige digitale plattformer.

Det legges til grunn at læringsmålene for emnet opprettholdes som formulert i emnebeskrivelsen, men på grunn av koronasituasjonen har kontakten mellom Universitetet i Oslo og den enkelte student vært noe redusert/endret.

Eksamen

Eksamensform på emnet har blitt endret fra 4 timers skoleeksamen til 4 timers hjemmeeksamen. Nødvendige tilpasninger av oppgavens innhold og omfang til endret eksamensform er foretatt av emneansvarlig, Anne Krogstad.

Karakterskalaen på emnet opprettholdes som bokstavskala fra A-F. I vurderingen av karakterskalaen skal kriteriene for hvert karakternivå benyttes som gitt i retningslinjene.

Følgende veiledning er kunngjort for studentene:

- Hjemmeeksamen er ditt eget, selvstendige arbeid – og et resultat av egen læring og arbeidsinnsats. Bruk av hjelpemidler er tillatt, men vær bevisst på tidsbruk. Vi råder deg å disponere ditt arbeid nesten likt med en skoleeksamen, der hjelpemidler ikke tas i bruk.
- Bruk av referanser: Du kan referere til ulike kilder fortløpende i din besvarelse, akkurat som du skulle gjort i en skoleeksamen. Hvis du siterer *direkte* fra hjelpemidler, må referanser oppgis. For ordens skyld, husk at alle innleveringer blir plagiatkontrollert. Referanseliste er ikke nødvendig til tross for referanser i teksten.
- Det vil legges større vekt på drøftingsoppgaver sammenliknet med tidligere eksamensoppgaver.

Sensorveiledning til oppgavesettet, vår 2020

Besvar to av de tre oppgavene under.

Oppgave 1

Amerikaneren Phil Suarez (49) er ambulansarbeider i corona-herjede New York. Han var ambulansarbeider under terrorangrepet i New York den 11. september 2001. Han jobbet for en humanitær organisasjon i Irak i 2017 og som helsearbeider under jordskjelvene på Haiti og i Pakistan. 1. april 2020 er han intervjuet i Verdens gang (VG) og sier følgende:

«Corona-smitten er en stille og usynlig drapsmann. I krigene jeg har vært i, kunne jeg ta en kalkulert risiko, jeg kunne vite hvor snikskytteren var og kunne beskytte meg. I jordskjelv og terror er alt mer fysisk og konkret, selv om det er grusomt. Men i denne corona-katastrofen kan vi ikke se fienden. [...] Det er som corona-smitten spiller et ydmykende psykologisk spill med oss. Smitten kan være i kroppen din i to uker før den slår til. Selv friske føler symptomer. Fordi vi alltid snakker om smitten og tenker på den, er det som om den kryper inn i hodene våre.»

Bruk ett eller flere av pensumbidragene/perspektivene til å analysere sitatet. Om ønskelig, kan dere også trekke på bakgrunnsinformasjonen som gis i innledningen til sitatet.

Denne oppgaven er knyttet opp mot situasjonen vi er i nå. Det er først og fremst sitatet som skal analyseres, men det er også mulig å trekke på bakgrunnsinformasjonen som er gitt innledningsvis.

Oppgaven er vid i den forstand at flere av pensumbidragene kan være aktuelle. Mest nærliggende er bruk av semiotikk, ikke minst det studentene har lært om tegn og metaforer (Johannessen, Rafoss og Rasmussen). Corona og corona-smitte kan ses som tegn med *signifikant*, *signifikat*, *koder*, *denotasjoner* og *konnotasjoner*. Sitatet inneholder eksempler på *metaforer* og *similer*. I ett av semiotikk-kapitlene beskrives metafor som systematisk overføring av mening fra et *kildedomene* til et *måldomene*. Kildedomenet er i dette sitatet drap, krig, jordskjelv og terror, måldomenet er corona/corona-smitten. Fint om besvarelser har med det.

I forlengelse av semiotikken kan corona også ses som et *nøkkelsymbol* (Ortner) (se oppgave 3 for nærmere beskrivelse).

Om man benytter Wendy Griswolds *den kulturelle diamant*, kan sitatet ses som et *kulturelt objekt* (som skal analyseres), Phil Suarez som *avsender*, og informasjonen om ham som *sosial verden* (kontekst), evt. som avsenderinformasjon. *Mottakerinstansen* i Griswolds kulturelle diamant er ikke eksplisitt nevnt her.

Om man benytter *kritisk diskursanalyse*, er Faircloughs begrep «kommunikativ begivenhet» relevant: sitatet kan ses som en kommunikativ begivenhet. Fairclough skiller her mellom 1) *tekst*, 2) *diskursiv praksis* og 3) *sosial praksis*. Også begreper som *intertekstualitet* og *diskursorden* kan være relevante. Om man benytter LaClau og Mouffes *diskursteor*i, vil man kunne trekke på noe andre begreper, som *nodalpunkt*, *momenter*, *elementer*, *lukning*, *flytende betegnere*, *det diskursive felt*, *makt* og *sannhetseffekter*.

Mary Douglas' arbeider om *skitt* (corona som *matter out of place*) som inntak til orden/moral i et samfunn ville være et supert inntak. Det handler om hvordan skjelne mellom rent og urent/farlig – hvordan det urene «kryper inn i hodene våre». Andre binære motsetninger knyttet til mytiske strukturer kan være synlig/usynlig, stille/høylytt, før/nå, konkret/abstrakt, venn/fiende, frisk/syk.

I forlengelse av Douglas, evt. alene, kan også Lamont og kollegers artikkel om *symbolske grenser* trekkes inn. Det er kort sagt mye interessant pensum som kan trekkes inn i løsningen av denne oppgaven, og mer enn det som er nevnt her.

Oppgave 2.

Bruk to eller flere av pensumbidragene til å drøfte betydningen av selvpresentasjon i politikken. Du kan benytte egne eksempler, men knytt i så fall drøftingen til pensumlitteraturen.

Dette er et sentralt tema i flere pensumbidrag. Som nevnt kan studentene benytte egne eksempler, men likevel holde seg til pensum. Slik kan de få vist at de har forstått pensum.

Goffmans innledning til boka *Vårt rollespill til daglig*, er et naturlig utgangspunkt. Der (og i den andre Goffman-teksten de har på pensum) gis det en del begreper, som rolle, front- og backstage, fasade (herunder fremtoning, manerer, kulisser). I forelesningssammenheng har jeg også drillet begreper som innstrykkshåndtering, situasjonsdefinisjon, opplysningslek, opptreden.

Ellers er det politikeranalysene mine som er mest relevante å bruke. Dette er analyser av Margaret Thatcher, Kristin Halvorsen og Jens Stoltenberg. *Midtsceneprofilering, image, habitus, skismogenese, posisjonering som åpen/lukket, femininitet/maskulinitet, nærhetsretorikk, online ethos, interaksjonsritualer* osv. er begreper som her er benyttet – og som kan være grunnlag for videre drøfting, enten av disse politikerne eller andre.

Andre perspektiver kan selvsagt også trekkes inn i denne oppgaven, det være seg diskurs, semiotikk, grenser, repertoarer, myter osv. I det hele tatt, her oppfordres det til kreativitet.

Oppgave 3.

Drøft morgenpils og/eller cannabis som tegn og nøkkelsymbol.

Dette er den minst åpne oppgaven. Her kan man likevel velge enten morgenpils eller cannabis, evt. begge. Det er også mulig å sammenligne morgenpils og cannabis.

Det mest relevante pensumet er Øystein Skjælaaens (2017) artikkel «Alene, sammen. Om former for fellesskap rundt morgenpilsen». I denne, som er basert på feltarbeid i brune puber/barer på morgenen, diskuteres tre samværsformer: a) alene, sammen, b) tilfeldig sammen, og c) sammen som vanlig. Skjælaaen anvender hovedsakelig interaksjonistisk teori med utspring i Erving Goffman, Anthony Cohen og Gerard Delanty. Goffman forutsettes kjent fra andre deler av pensumlitteraturen. Mens Cohen fokuserer på symbolske grenser og deltakelse/ikke-deltakelse, hevder Delanty at det ikke er grensedragning (oss/dem) som er det mest sentrale, men *tilhørighet*. Denne tilhørigheten må uttrykkes/kommuniseres på en eller annen måte – og det er her tegn og nøkkelsymboler kan komme inn. Dette gjøres ikke eksplisitt i Skjælaaens egen tekst – og er altså noe studentene selv må trekke ut av beskrevet empiri.

Den andre artikkelen av relevans er Sveinung Sandbergs «Utbredte men annerledes» (2010). Sandberg mener at selv om cannabis er utbredt, er det langt fra «normalt». Han benytter en definisjon av subkultur der mye av dette emnets pensum faktisk er med: «En subkultur er en samling ritualer, narrativer og symboler. [...] Personer og grupper internaliserer og kroppsliggjør i større eller mindre grad deler av subkulturen, samt utnytter den i kreative iscenesettelser av seg selv.» Heller ikke i denne artikkelen er tegn og symboler gjort eksplisitt.

Tegn og tegnteorier/semiotikk er nevnt i forbindelse med oppgave 1 over. *Nøkkelsymboler* drøftes av Sherry B. Ortner i artikkelen «On key symbols». I denne beskriver hun hvordan man kan gå fram for å identifisere slike. Hun skjelder videre mellom *oppsummerende* og *elaborerende* symboler. Sistnevnte består av rotmetaforer og nøkkelscenarioer. Mens rotmetaforer har med begrepsdannelse å gjøre (de hjelper oss med å plassere ting/fenomener i kulturelle kategorier og kan slik minne om «arkivskap»), har nøkkelscenarier først og fremst med handling å gjøre. Ifølge Ortner kan det for eksempel dreie seg om oppskrifter på suksess, som «den amerikanske drøm». I forelesningen benyttet jeg også eksemplene Espen Askeladden og Peer Gynt, som er sentrale figurer i norsk kultur, men veldig forskjellige fra scenariet i «den amerikanske drøm».

Selv om dette er den minst åpne oppgaven i dette oppgavesettet, krever den likevel en god porsjon selvstendighet.